

TERMÍN: 11.06.2023

xx32057xx
Recenzia A
Katarína Valková
katarina.valkova@mfsr.sk

*Prosím nezasahujte do tejto tabuľky*RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **Katarína Val'ková**NÁZOV MATERIÁLU: **Pracovným migrantom sa na Slovensku darí lepšie ako odídencom**TYP VÝSTUPU*[1]: **komentár**

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR - Inštitút sociálnej politiky**AUTORI/KY: **Marcela Veselková, Branislav Hábel**

SPOLUAUTORI/KY: - ; - ; - ; -

RECENZNÝ FORMÁT*[2]: **1****PRIPOMIENKY:**

P.č	Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1.	2, 3. odsek	Doplnila by som hneď v prvej vete odídencom z Ukrajiny a že sú tým myslení utečenci pred vojnou, správne?	nie je vo vete jasné o akých odídencom ide a čitateľ tieto pojmy často nepozná	Akceptovaná. Do prvej vety bolo doplnené vysvetlenie, že odídencom sa nazýva osoba so štatútom dočasného útočiska. Je to teda užší pojem ako utečenec pred

				vojnou, ktorý na Slovensku nemusí požiadať o štatút dočasného útočiska alebo mu tento štatút nemusí byť pridelený.
2.	2, 3. odsek	... ktorí na Slovensku nepracovali minimálne rok pred sledovaným obdobím. .. nebolo by možné sledovať či sa rodné čísla v údajoch SP objavili od roku 2014?	Tak by sa z kontrolnej skupiny „utečencov“ vyhodili tí Ukrajinský občania ktorí predtým u nás pracovali a porovnanie by bolo presnejšie.	<p>Akceptovaná. Z populácie sme vylúčili všetkých, ktorí už na Slovensku niekedy od roku 2013 (keď bol spustený informačný systém služieb zamestnanosti) pracovali.</p> <p>Mierne to ovplyvnilo výsledky v prípade pracovných migrantov. Miera prevzdelanosti ostala približne rovnaká, ale mierne kleslo ISEI skóre prvého zamestnania v prípade VŠ vzdelaných, konkrétne z 37,15 na 33,36. Stále však ide o zamestnania, ktoré vyžadujú len SŠ vzdelanie, takže rozdiel nebol dramatický.</p>

3.	2, 4. odsek	<p>Tento odsek by som sa snažila napísať tak aby bolo jasné koľko odídcov z Ukrajiny (pred vojnou) a pracovných migrantov máme vo vzorke – bez toho aby som vyzdvihovala všetkých Ukrajincov, ktorí sem prišli – to by som preformulovala ako doplňujúcu info (Návrh: v prvej skupine sme mali xx osôb z UA, ktorí sa tu zamestnali pred vojnou a považujeme ich za pracovných migrantov (spolu ich so študentami a i. výnimkami prišlo xx) ...Po začiatku vojny sme tu odídenci obsadili až 69,6 % zo 47 730 pracovných miest... doplnila by som čo</p>	<p>Čitateľ by mal jednoduchší prehľad o sledovanej vzorke a aký počet osôb sledujeme v oboch z nich.</p>	<p>Akceptovaná. Odsek bol odstránený. Predošlý odsek bol prepísaný tak, aby bolo jasné, ako bola sledovaná populácia definovaná, a koľko osôb v nej je:</p> <p>"V analýze sme sledovali odídcov rok od začiatku ruskej agresie, t. j. od 24. februára 2022 do 23. februára 2023. Pracovných migrantov sme sledovali rok pred začiatkom ruskej agresie, t. j. od 24. februára 2021 do 23. februára 2022. Medzi porovnávanými skupinami boli výrazné rozdiely v predošlej pracovnej skúsenosti na Slovensku od roku 2013, v ktorom sa začali zbierať detailné údaje o pracujúcich cudzincoch. Z novozamestnaných pracovných migrantov nemalo predošlú pracovnú</p>
----	-------------	--	--	--

				skúsenosť na Slovensku len 39,1 %. Naopak, z odídencov na Slovensku predtým nepracovalo až 96,9 %. Vzhľadom na rozšírenú dočasnú a okružnú migráciu sme obe populácie obmedzili na tých, ktorí na Slovensku nepracovali od roku 2013. Vo výslednom porovnaní tak ostalo 4 373 pracovných migrantov a 24 295 odídencov."
4.	2, 4. odsek	„15 997 občanov Ukrajiny „... „Z 18 582 pracovných miest,“ „Počas roka od začiatku ruskej invázie sa na Slovensku zamestnalo 36 413 občanov Ukrajiny, pričom odídenci obsadili až 69,6 % zo 47 730 pracovných miest.“ Skúsila by som si premyslieť čo chcem čitateľovi povedať a zjednodušila message.	Tieto vety nie sú jasné. Aké prac. pozície sú tých 18tis. resp. 47 tis? Osoby 16 resp. 36 tis. Ak ide o koncept unique osoby vs. všetky pracovné miesto zvýraznila by som a skúsila napísať jasnejšie. Je bežné že menší počet osôb má za sledované obdobie viac pracovných pozícií ale tu je rozdiel príliš veľký. Pomohlo by vysvetlenie konceptu. Čo znamená veta 47 tis prac. pozícií, aké sú to že ich obsadili odídenci a kto obsadil ostatné?	Akceptované. Odsek bol odstránený. Vid' predošlý komentár. Text bol upravený nasledovne: „V prípade pracovných migrantov tak v sledovanej skupine ostalo 4 373 jedinečných osôb, ktoré spolu obsadili 4 728 pracovných miest, a v prípade odídencov 24 295 jedinečných osôb,

				<p>ktoré v priebehu roka obsadili 32 932 pracovných miest.“ (Hodnoty sa mierne zmenili kvôli obmedzeniu populácie na tých, ktorí predtým na Slovensku nepracovali.)</p> <p>Počty pracujúcich Ukrajincov podľa typu pobytu sú po novom dostupné len v prílohe.</p>																														
5.	2, 8. odsek	<p>K štruktúre vzdelania a zamestnanosti by som pridala graf, ktorý by ukázal aj ďalšie dôležité info v tejto súvislosti -. Tretina odídcov na nízkokvalifikovaných pozíciách má VŠ vzdelanie.</p> <table border="1"> <caption>Data from the stacked bar chart</caption> <thead> <tr> <th>Pracovná pozícia</th> <th>ZŠ a nižšie</th> <th>SŠ - odborné</th> <th>SŠ - všeobecné</th> <th>1. stupeň VŠ</th> <th>2. a 3. stupeň VŠ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci</td> <td>3</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Operátori a montéri strojov a zariadení</td> <td>4</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Pracovníci v službách a obchode</td> <td>1</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Kvalifikovaní robotníci a remeselníci</td> <td>1</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table> <p>Zdroj: IFP, ÚPSVaR</p>	Pracovná pozícia	ZŠ a nižšie	SŠ - odborné	SŠ - všeobecné	1. stupeň VŠ	2. a 3. stupeň VŠ	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	3	0	1	1	1	Operátori a montéri strojov a zariadení	4	0	1	1	1	Pracovníci v službách a obchode	1	0	0	1	0	Kvalifikovaní robotníci a remeselníci	1	0	0	0	1	<p>Graf je ľahšie čitateľný a pomôže čítaniu textu. Doplnujúce info úzko súvisí s prekvalifikáciou.</p>	<p>Akceptovaná. Doplnili sme graf "Prevzdelanosť vysokoškolsky vzdelaných v prvom zamestnaní na Slovensku" podľa SK-ISCO zamestnaní a sprievodný text:</p> <p>"Problématické je však uplatňovanie vysokoškolsky vzdelaných najmä na nízkokvalifikovaných pracovných pozíciách. Až 7,8 % vysokoškolsky</p>
Pracovná pozícia	ZŠ a nižšie	SŠ - odborné	SŠ - všeobecné	1. stupeň VŠ	2. a 3. stupeň VŠ																													
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	3	0	1	1	1																													
Operátori a montéri strojov a zariadení	4	0	1	1	1																													
Pracovníci v službách a obchode	1	0	0	1	0																													
Kvalifikovaní robotníci a remeselníci	1	0	0	0	1																													

				<p>vzdelaných odídencov sa prvýkrát zamestnalo na pozícii vyžadujúcej len základne vzdelanie (ISCO 9); ďalších 5,9 % sa zamestnalo ako operatéri a montéri strojov a zariadení (ISCO 08). Ukrajinci teda pomáhajú zmierňovať nedostatok pracovnej sily, dochádza však pritom k mrhaniu ľudským kapitálom."</p>
6.	3, 2. odsek	<p>„socioekonomickým statusom“ by som vysvetlila zrozumiteľnejšie. AK ide o ISCO napr. že vyššie v klasifikácii zamestnaní rastú kvalifikačné požiadavky namiesto socek. status.</p>	<p>Nie je jasné čo je myslené pod socek. Statusom (ISCO?)</p>	<p>Akceptovaná. Text bol doplnený nasledovne:</p> <p>"Na miesto s iným socioekonomickým statusom (meraným pomocou indexu ISEI-08, ktorý odráža vzdelanie a príjem v jednotlivých zamestnaniach) ..."</p>
7.	3, 3. Odsek Kapitola 5.2	<p>Odporúčam priemerné mzdy zo SP prepočítať aj na kalendárne dni nie je to ideálne proxy hodinovej mzdy ale zohľadňuje menšie úväzky. Očistila by som aj o tie osoby ktorých denná</p>	<p>Priemerné mzdy zo SP sú skreslené menšími úväzkami. Porovnala by som výsledky, hlavne na začiatku invázie mali odídenci iba kratšie úväzky.</p>	<p>Akceptovaná. Z populácie sme vylúčili tých pracujúcich, ktorých poistenie netrvalo celý kalendárny mesiac,</p>

		priemerka je pod úrovňou hodinovej minimálnky tak aby boli započítané ako part-time. (buď deliť menším počtom kal. Alebo inak priradiť nižšiu váhu).		a ktorých vymeriavací základ v danom mesiaci bol nižší ako minimálna mzda.
8.	Opatrenie 1	Doplnila by som že tých cca 3,5tis je malý podiel (xx) na celkovom počte aktuálne zamestnaných odídencom (cca 17,5 tis ich tu máme).	Podiel UA, ktorým boli kurzy poskytnuté je relevant	Akceptovaná. Text bol doplnený nasledovne: „K 27.2.2023 sa v rámci Národného projektu „Pomáhame odídencom“ - Opatrenie č. 1 Vzdelávanie odídencom uzavrelo len 3 443 dohôd, čo predstavuje necelých 14 % odídencom, ktorí si na Slovensku našli zamestnanie počas roka od začiatku ruskej agresie.“
9.	Opatrenia	Informovanosť by som dala ako samostatné opatrenie. Na workshope UNHCR na ktorom boli aj zástupcovia UPSVaR potvrdili, že UPSVaR do veľkej miery vychádza z toho že sa info medzi UA šíria neformálnymi kanálmi (telegram), čo je nedostatočné. Aktívne oslovovanie UPSVaR chýba. Poddimezovanosť úradov práce	Odídencom prispeli minulý rok do zamestnanosti skoro 1 percentuálny bod . Vzhľadom na starnutie, brain drain a iné štrukturálne problémy je ich zotrvanie v krajine želané. Predpokladom toho je prekonanie jazykovej bariéry.	Akceptovaná. Pôvodné odporúčanie sme upravili nasledovne: 2. "Aktívne oslovovať ekonomicky neaktívnych odídencom na miestach

a kvalifikovaných zamestnancov s tým súvisí.

osobného kontaktu s odídenkami."

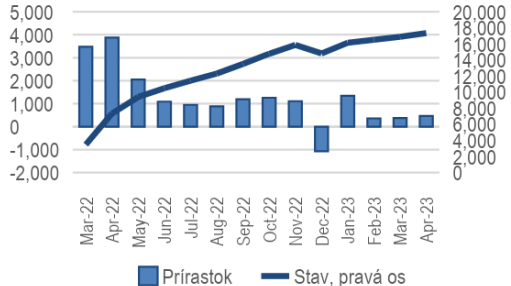
„Zamestnanosť odídenkov z Ukrajiny na Slovensku dosiahla vo februári 2023 zhruba 34 %, čo je porovnateľné so zamestnanosťou odídenkov v Česku. Stále to však znamená, že zhruba dve tretiny odídenkov v produktívnom veku sú na Slovensku ekonomicky neaktívne. Aktiváciu odídenkov v súčasnosti realizujú úrady práce prostredníctvom národných projektov „Pomáhame odídencom“ a „Pomáhame odídencom - poradenstvo“. Cieľom týchto projektov je zvyšovať zamestnateľnosť odídenkov (napríklad prostredníctvom odborného alebo jazykového vzdelávania) a poskytovať im podporu pri

kontakte s potenciálnym zamestnávateľom priamo v ukrajinskom jazyku. Informácie o projektoch sú dostupné v ukrajinskom jazyku na webovej stránke Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR a zároveň sú distribuované prostredníctvom letákov. Úrady práce však v súčasnosti nemajú veľa možností, ako dostať informácie o možnostiach vzdelávania a ďalšej podpory k tým, ktorí sa ich priamo nerozhodnú vyhľadať.

Aktívne oslovovanie odídcov sťažuje už spomínaná neexistencia jednotného registra odídcov s kontaktnými údajmi. Výnimku tvoria len odídenci poberajúci dávku v hmotnej núdzi, na ktorých úrady práce majú telefonický kontakt. Títo

				<p>však tvoria len malú časť ekonomicky neaktívnych odídenčov. Informovanosť má preto zmysel zlepšovať najmä na miestach osobného kontaktu s odídencami, ako napríklad na úradoch práce pri žiadosti o pomoc v hmotnej núdzi, prostredníctvom neziskových organizácií, vo veľkokapacitných centrách alebo priamo v obciach.“</p> <p>Doplnili sme aj dodatočné opatrenie, ktoré sa týka zberu údajov o tých odídencoch, ktorí sa reálne zdržiavajú na území SR, čo by pomohlo pri tvorbe a implementácii ďalších opatrení.</p>
10.	Opatrenia	Doplnila by som ako samostatné opatrenia zvýšenie alokácie AOTP na tieto účely (pokiaľ viem zdvojnásobilo sa na cca 10mil.	To je stále málo v porovnaní s významom UA na trhu práce a celkovou alokáciou AOTP cca 200mil.	<p>Neakceptovaná.</p> <p>V súčasnosti sa nedarí čerpať ani alokované</p>

				<p>zdroje. Ako už bolo spomínané, v roku 2022 sa z 5,28 milióna eur alokovaných na AOTP vyčerpalo len zhruba 71,4 %. K 30.6.2023 sa na AOTP v rámci NP Pomáhame odídencom vyčerpalo len cca 881 000 eur a na NP Pomáhame odídencom poradenstvo cca 517 000 eur. Navyšovať alokáciu v tejto situácii nemá zmysel.</p>																																													
11.	všeobecne	<p>Doplnila by som do oboch pozorovaných skupín tých ktorí tu ostali dlhšie ako pár mesiacov (k pripútanosti na trh práce okrem tých ktorí tu boli na konci sledovaného obdobia) a podobne ich podiel na všetkých.</p>	<p>Indikátor stability ich zotrvania, na konci roka často odchádzajú na sviatky. Vidíme to v dátach o UA s dočasným útočiskom:</p> <table border="1"> <caption>Data for the chart: Prírastok (Growth) and Stav, pravá os (Status)</caption> <thead> <tr> <th>Month</th> <th>Prírastok (Growth)</th> <th>Stav, pravá os (Status)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Mar-22</td><td>3,500</td><td>2,000</td></tr> <tr><td>Apr-22</td><td>4,000</td><td>4,000</td></tr> <tr><td>May-22</td><td>2,000</td><td>6,000</td></tr> <tr><td>Jun-22</td><td>1,000</td><td>8,000</td></tr> <tr><td>Jul-22</td><td>1,000</td><td>10,000</td></tr> <tr><td>Aug-22</td><td>1,000</td><td>12,000</td></tr> <tr><td>Sep-22</td><td>1,000</td><td>14,000</td></tr> <tr><td>Oct-22</td><td>1,000</td><td>16,000</td></tr> <tr><td>Nov-22</td><td>1,000</td><td>18,000</td></tr> <tr><td>Dec-22</td><td>-1,000</td><td>16,000</td></tr> <tr><td>Jan-23</td><td>1,000</td><td>18,000</td></tr> <tr><td>Feb-23</td><td>1,000</td><td>19,000</td></tr> <tr><td>Mar-23</td><td>1,000</td><td>20,000</td></tr> <tr><td>Apr-23</td><td>1,000</td><td>21,000</td></tr> </tbody> </table>	Month	Prírastok (Growth)	Stav, pravá os (Status)	Mar-22	3,500	2,000	Apr-22	4,000	4,000	May-22	2,000	6,000	Jun-22	1,000	8,000	Jul-22	1,000	10,000	Aug-22	1,000	12,000	Sep-22	1,000	14,000	Oct-22	1,000	16,000	Nov-22	1,000	18,000	Dec-22	-1,000	16,000	Jan-23	1,000	18,000	Feb-23	1,000	19,000	Mar-23	1,000	20,000	Apr-23	1,000	21,000	<p>Akceptovaná. Doplnili sme graf s počtom odpracovaných mesiacov počas roka, ako aj údaj o priemernom počte odpracovaných dní/mesiacov: "Pracovní migranti na Slovensku v priebehu roka odpracovali v priemere 130,3 dní, odídeni až 164,6 dní. Nižší počet odpracovaných dní v prípade pracovných migrantov pravdepodobne súvisí s častejšou</p>
Month	Prírastok (Growth)	Stav, pravá os (Status)																																															
Mar-22	3,500	2,000																																															
Apr-22	4,000	4,000																																															
May-22	2,000	6,000																																															
Jun-22	1,000	8,000																																															
Jul-22	1,000	10,000																																															
Aug-22	1,000	12,000																																															
Sep-22	1,000	14,000																																															
Oct-22	1,000	16,000																																															
Nov-22	1,000	18,000																																															
Dec-22	-1,000	16,000																																															
Jan-23	1,000	18,000																																															
Feb-23	1,000	19,000																																															
Mar-23	1,000	20,000																																															
Apr-23	1,000	21,000																																															

				sezónnou prácou (Graf 14). Maximálne 3 mesiace v priebehu roka odpracovalo až 40,5 % migrantov, ale len 32,2 % odídencov."
12.	zhrnutie	Info o brain drain a starnutí – tj relevantnosť témy by som spomenula aj v zhrnutí		Akceptovaná. Zhrnutie bolo doplnené o text: „Odídenci a pracovní migranti z Ukrajiny by tak mohli pomôcť zmierniť nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily na Slovensku. Z dlhodobého hľadiska je najväčšou výzvou starnutie populácie, keďže podľa prognóz Eurostatu bude Slovensko treťou najrýchlejšie starnúcou krajinou Európskej únie. Okrem starnutia populácie však Slovensko čelí aj výzve v podobe úniku mozgov. V súčasnosti študuje v zahraničí takmer pätina slovenských vysokoškolákov, pričom odchádzajú tí najšikovnejší

				a späť sa vracia len zhruba polovica z nich. Verejné politiky zamerané na integráciu odídených z Ukrajiny na slovenskom trhu práce preto majú potenciál podporiť obsadzovanie pracovných miest, ktoré sa pre nízky záujem zo strany Slovákov dlhodobo nedarí obsadzovať.“
13.	všeobecne	Skúsila by som skrátiť a zjednodušiť text tak aby obsahoval hlavné myšlienky a ľahšie sa čítal. Možno niektorú deskriptívu presunúť do príloh a text držať plynulejšie?	Takto sa trochu stratí hlavná message.	Akceptovaná. Väčšina tabuliek bola presunutá do príloh a v texte sme ich nahradili grafmi. Vid' predošlé pripomienky.
14.	3.1 Migrácia na Slovensku	Obsahuje dôležité info len by som nazvala inak.	Z názvu 3.1 nie je jasné že tam bude história ale aj nálady voči migrantom.	Akceptovaná. Podkapitola bola premenovaná na "Demografické trendy a kontext migrácie na Slovensku".
15.	11, 1. odsek	Chýba „o“ v slove odídených	typo	Akceptovaná. Opravené.

16.	12, 5. odsek	Doplnila by som čo znamená prestíž zamestnania nejako jednoducho čo je výsledok citovanej štúdie Leitner..)	Nie je jasné.	<p>Akceptovaná. Spojenie "prestíž zamestnania" bolo v celom texte opravené na "status zamestnania". Text bol revidovaný nasledovne: "(...)</p> <p>medzinárodný socioekonomický index ISEI-08, ktorý odráža vzdelanie a príjem v jednotlivých zamestnaniach (Ganzeboom a kol. 1992; Ganzeboom 2010). Keďže škála ISEI-08 bola vytvorená na základe úrovne vzdelania a príjmov takmer 200 tis. ľudí zo 42 krajín, jej hodnoty sú medzinárodne porovnateľné a na rozdiel od ISCO-08 škály je možné s nimi pracovať ako s kontinuálnou premennou. V prípade skúmanej populácie občanov Ukrajiny pracujúcich na Slovensku má ISEI-08 skóre rozsah od 10 (napr. pomocníci</p>
-----	--------------	---	---------------	--

				v kuchyni) po 89 (napríklad lekári)."
17.	13, 2. odsek	<p>Doplnila by som aj že beveridgeova krivka sa vracala na predkrizove obdobia. Zvyšovala sa efektívnosť obsadzovania pracovných miest ale teda na úkor toho že UA obsadzovali horšie obsaditeľné pozície pod úroveň svojej kvality.</p>	Podporujúci argument.	<p>Akceptovaná. Krivku sme doplnili. Text bol doplnený nasledovne:</p> <p>"Miera nezamestnanosti, aj miera voľných pracovných miest sa dostávali na úroveň pred pandémie COVID-19 (Graf 5). Posun Beveridgeovej krivky dovnútra oproti obdobiu pred pandémie naznačuje, že sa zvyšovala efektívnosť obsadzovania pracovných miest."</p>
18.	Tabuľka 4 a 5	By som dala skôr do prílohy a skôr zvýraznila main message resp. výpovedný graf?	Ťažšie sa číta.	Akceptovaná. Tabuľky boli presunuté do prílohy.
19.	Graf 6 a 7	Toto je super graf. Nedali by sa spraviť ako podiely a prekryť cez seba?	Ľahšia interpretácia pre čitateľa.	Čiastočne akceptovaná. Grafy sme prekryli, ale ponechali sme absolútne počty. Podiely by zakryli

				dramatický nárast v absolútnom počte pracujúcich Ukrajincov a zároveň sa prekrytý graf ťažko čítal, keďže rodový nepomer bol pre rôzne vekové skupiny vychýlený rôznym smerom.
20.	Tabuľka 6 a 7	Super tabuľka, možno by som ju skúsila nejako interpretovať podobne ako v Grafe 8? A tabuľky do prílohy/boxu?	Ľahšia interpretácia pre čitateľa.	Akceptovaná. Tabuľky boli presunuté do prílohy a v texte boli nahradené grafom o prevzdelanosti podľa vzdelania (SŠ vs. VŠ) a typu pobytu (pracovní migranti vs. odídenci).
21.	Opatrenia	Doplnila by som opatrenia v duchu že UPSVaR potrebuje zvýšenia kapacít odborných zamestnancov, ktorí sú schopní pracovať s cieľovou skupinou tak aby bola práca s UA aktívne iniciovaná zo strany úradov práce.	Toto je veľmi dôležité v súvislosti s praxou USPVaR kedy sa svojim „klientom“ venuje často až keď je už neskoro (keď sú už dlhodob nezamestnaní, keď odtiaľto odídu a pod.)	Čiastočne akceptovaná. Odídenci sa neregistrujú ako uchádzači o zamestnanie na úradoch práce. Úrady práce tak (s výnimkou žiadateľov o dávku v hmotnej núdzi) nemajú možnosť aktívne odídcov kontaktovať. V rámci zapracovania pripomienky 9 sme však doplnili informácie

				o možných miestach kontaktu.
--	--	--	--	------------------------------

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Autori sa kompetentne vysporiadali s pripomienkami. Analýza vyzdvihuje dôležité hlavné závery rozdielov medzi pracovnými migrantami a osobami utekajúcimi pred vojnou v ich uplatnení na trhu práce. Vhodne zvolená kontrolná skupina má oproti iným skupinám pracovných migrantov konštantné charakteristiky (blízkosť krajiny, schopnosť naučiť sa príbuzný jazyk, existujúce siete osôb s rovnakým pôvodom a i.) a zabezpečuje tak dobrú porovnateľnosť aj bez použitia kauzálnych metód. Obsahuje pre danú tematiku prehľadné a dobre spracované zhrnutie literatúry. Obsahuje relevantné závery pre tvorcov politik. Nakoľko táto skupina výrazne prispela k rastu zamestnanosti na Slovensku by som naďalej odporučila prehodnotiť odporúčania pre UPSVaR v súvislosti s intenzívnejšou prácou s touto cieľovou skupinou.

[1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).

[2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).

[3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

[4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.